

Balázs József

Kanadai lányok

(Átlagos hotelszoba. Most érkezett meg Éva és Judit, hatalmas bőröndökkel. Mérsékelt érdeklődéssel mustrálják, járkál körül a szobát, amelynek végében a két nagy ágy uralkodik. Odamennek, megtapogatják, egyszerre huppannak rá, aztán egyszerre engedik el magukat. Tulajdonképpen holtfáradtak. Majd egyikőjük mégis lecsúszik az ágyról, kinyitja a bőröndöt, keresgélteni kezd benne valamit. Legyen ez a nő Judit - rövidlátók módjára turkál a holmik között.)

ÉVA: Itt a szemüveged.

(Az ágyról Juditnak dobja.)

(Judit felteszi a szemüveget, újra keresni kezd a bőröndben. Végre megtalálja, amit annyira keresett: egy csörgőórát. Lila, különleges színű óra - hatalmas számlappal; a füléhez szorítja, bólintva konstatálja: jár. Aztán a bőröndből egy kalapácsot, egy csípőfogót és két szöveget emel ki. Az egyik szöveget a szájába csúsztatja, úgy néz körbe, azt latolgatja, hol talál megfelelő helyet az órának. Közben Éva ledobja a cipőjét, végignyújtózik az ágyon.)

JUDIT: (epésen) Mindig nekem kell ezt a nyavalyás szöveget a falba vernem...

ÉVA: (sokára) És mindig nekem kell ötszáz kilométereket vezetnem...

JUDIT: Nem tehetek róla, hogy a világ egyik legnagyobb országában élünk...

ÉVA: Tudom... (gúnyos) Amikor az Isten a távolságokat megszabta, nem kérte ki a véleményed...

JUDIT: Mondtam, hogy vezetek én...

(Végre megtalálta a helyet, ahová az órát felteszi. Jól látható falfelületen, az ágyak fejénél helyezi el, közben hallgatózik.)

Hallod?

ÉVA: Én nem...

JUDIT: Végre megvan az ablak...

(A keskeny, magas szekrény mellett kinyitja az ablakot, amelyet a nézőtérrel nem lehet látni.)

Remélem... te is hallod?

ÉVA: Mít kellene hallanom?

JUDIT: A vizet...

ÉVA: Én nem hallok semmi vizet... Megengedted a csapot?

(Mintha aludna, nézi a plafont.)

JUDIT: A fenét... (ingerült)

Egész úton erről beszéltünk...

ÉVA: Hát persze... (Talán már alszik is. Közben azért jól hallani, hogy az ablakon bezúdul a vízesés robajló hangja.) Zárd be az ablakot...

JUDIT: Mi van? Nem vagy rá kíváncsi?

(Odalép az ablakhoz, bezárja, majd megállva az ágy mellett, meglöki Éva vállát.)

- Mindjárt csörögni fog az óra...
- ÉVA: Csörgött? Nem vettem észre...
(Felugrik az ágyról, álmosan körülnéz, a szétnyitott bőröndökön megáll a tekintete, s ettől kijózanodik.)
Jól van, tudom, el kell rakodni.
(A bőröndöket odább rugdalja, a szekrénybe kezdi pakolni a holmikat.)
Milyen csend van...
- JUDIT: A szokásos... Ugyanúgy, mint azokban a szállodákban, ahol eddig laktunk... legalább csendben készülhetünk...
- ÉVA: Hány percünk van még?
(Nézi az órát a falon.)
- JUDIT: Van még idő... Te, ne kapcsoljam be a rádiót, nem akarsz valami zenét hallgatni?
- ÉVA: Ne... Még ne... (fáradt)
- JUDIT: Akkor a magnót... Ma te kezdesz, azokat a keringőket...
- ÉVA: (közbevág) Legalább öt percet várjál még... Öt percig kérek csendet...
- JUDIT: (elmélázva) Öt perc, öt perc...!
(Szinte ráül a magánhangzókra, úgy ejti.)
Öt perc örökkévalóság a vízesés mellett.
Öt perc alámerülés a boldogságba.
- ÉVA: Kanadában nem tiltja az alkotmány, hogygy én öt percig csendben... alámerüljek.
(Gúnyos és sértődött.)
- JUDIT: Ne mondd... Alkotmány? Alkotmány! Nem is tudom, mikor hallottam ezt a szót utoljára...
- ÉVA: Miért, Kanadának talán nincs alkotmánya?
- JUDIT: Ha nem lenne alkotmánya, minket nem fogadtak volna be. Ma már minden civilizált államnak van alkotmánya. Többnyire demokratikus...
- ÉVA: Naná... Nincs olyan állam a földön, amelyik bevallaná, hogy az ő alkotmánya nem demokratikus. Ennyi esze még azoknak az államoknak is van, amelyek most másztak le a fáról...
- JUDIT: De kikupálódtál az egyetemi könyvtárban... Akkor is: a kanadai alkotmány nélkül nem élhetnénk ebben az országban.
- ÉVA: Igen, de ettől még nem leszek kanadai...
- JUDIT: Hát akkor... Netán, mert magyarul beszélsz, merthogy Magyarországon születél, akkor magyar vagy? Magyar vagy, de Kanadában élsz, hány éve is már?...
- ÉVA: Sem kanadai nem vagyok, sem magyar... Különálló vagyok...
- JUDIT: Különálló vagy, és saját alkotmányod van...
- ÉVA: Csak az a bökkenő, hogy az útlevelemben nincs bevezetve... Meg a többi igazolványomban. Amikor Amerikában jártam, Kaliforniában, és egyszer-egyszer fel kellett mutatni az igazolványomat, milyen büszke lettem volna, ha az van beírva...
- JUDIT: Micsoda?

ÉVA: Hogy egy távoli ország, egy sosem volt ország polgára vagyok... Egy különálló ország polgára. De bezzeg az amerikaiak!... Ott senki sem akar egy különálló ország polgára lenni. Ott mindenki amerikai akar lenni. Kizárólag.

JUDIT: Na jó. Letelt az öt perc. Az alámerülésnek vége. Kinyitom az ablakot, hallani akarom a vízesést...

ÉVA: Ne! (ijedten) Még ne...

JUDIT: (sokára) Mi a baj?

ÉVA: Elfelejtettem neked szólni, tegnap telefonált a bátyád... Hamarosan megérkezik...

JUDIT: Ide...

ÉVA: Igen. Tudta a címet.

JUDIT: Dehát honnan? A család, mindenki azt hiszi, hogy a Szingapur kávéházban dolgozom. Saját lakásom van... Igaz már nyolc hónapja nem voltam otthon, de senkinek sem mondtam el, hogy a hirdetésre jelentkeztem, s hogy veled milyen munkát vállaltam...

ÉVA: A bátyád bármelyik percben megérkezhet...

(Tárgyilagosan és keményen mondja.)

Gondolkodjunk... Mit mondjunk neki... Mit mondhatnánk?

JUDIT: (sokára) És ha már lenn vár bennünket a bárban? S nem jön fel a szobába addig, amíg mi fel nem léptünk?... Ott vár meg bennünket. Ezek szerint mindent tud.

ÉVA: Örüljünk neki...

JUDIT: Örüljek annak, hogy meztelenül fogja látni a hűgát... meztelenül lát majd bennünket.

ÉVA: Engem... egyáltalán nem zavar... Remélem őt sem fogja...

JUDIT: Vedd tudomásul, én szeretem a bátyámat... Amikor a szüleimtől elköltöztem...

ÉVA: (gúnyos) Akkor is csak ő ment utánad, s csak ő értett meg... Óh, de romantikus, istenem... Beszéljünk valami másról. Szívós tárgyalás vár ránk az ügynökkel... A heti ötszáz dollárt csak úgy keressük meg, ha a tizenöt percért harminc dollárt kérünk... A harminc dollár jár nekünk.

JUDIT: Dehát a múlt héten kaptunk öt dollár emelést...

ÉVA: A múlt héten? Egy hónapja... Én mindent feljegyzek pontosan...

(Kis noteszfélét lapozgat.)

JUDIT: Eddig kaptunk tizenöt percért húsz dollárt, most kérünk tizenöt percért harmincat... Kicsit sok...

ÉVA: És ha Floridában dolgoznánk, vagy éppen Kaliforniában... Las Vegasban mit kapnánk tizenöt percért...?

JUDIT: Még nem vagyunk profik... Ennek a szállodának a bárja is, láttam, amikor jöttünk, inkább egy kocsmá... Söröző... Las Vegas, Las Vegas... Hol vagyunk mi még attól...

ÉVA: És a tervünk... Ahh... (A homlokához kap.) Megvan az ötlet. Mit fogunk mondani a bátyádnak... Megvan... hát persze! Eddig miért nem jutott az eszembe? Az igazságot fogjuk mondani. A színtiszta igazságot.

JUDIT: Mi ketten? Az igazságot? Nyolc hónapja egyfolytában csak hazudok,

és pont most, majd a bátyámnak adom elő az igazságot.

ÉVA: Azt... Igen... Az igazságot, végre... (Már-már ujjong.) Mit tervezgettünk mi annak idején? Na... Mit is?

JUDIT: Abban a kis lila szobában? Kitapétáztad lilára, és két hét múlva felmondott a tulajdonos... Azt mondta, nem bírják a falak azt a sok tükröt... Mert telehordtad tükörrel is, mind a bolhapiacon vetted... Hát persze, hogyné emlékeznek...

ÉVA: Mi ketten fogjuk megalakítani Kanadában az első revút...

JUDIT: Mi leszünk az első táncosok...

ÉVA: Miénk lesz a koreográfia, miénk lesz a hírnév, a dicsőség... Két magyar hozza létre az első revúszínházat... És mit fogunk mondani a bátyádnak? Hogy most kipuhatóljuk a lehetőségeket... Embereket ismerünk meg, saját programokat találunk ki és tanulunk be.

JUDIT: Abban a kis lila tapétás szobában, a sok tükör előtt, erről beszélgettünk...

(Emlékezik is, egy pillanatra azonosul is ezzel az elképzeléssel.)

ÉVA: Erről beszélgettünk... És ezt fogjuk mondani a bátyádnak is.

JUDIT: No meg azt is, mert meg fogom mondani, hogy még egy évig kell ezt csinálnunk, hogy megadhassuk a tartozásainkat... A kölcsönt... És ha törlesztettük a kölcsönt, megszerezük a tőkét a revühöz...

ÉVA: (kedvetlen) Esetleg neki is lehetne valami ötlete...

JUDIT: De erről az oldaláról nem ismerem...

ÉVA: Hogyan?

JUDIT: Nem hiszem, hogy lennének ötletei... Az a fajta ember, akinek, ha vannak is ötletei, eltitkolja...

ÉVA: Most szerény vagy buta?... Ebben az országban aki eltitkolja az ötleteit, elveszett ember...

JUDIT: Ötlet, ötlet. Mi is felvettük a kölcsönt, s csak annyi jutott eszünkbe, hogy visszafizessük... szóval a legegyszerűbb dolog... S az is az én ötletem volt, hogy egy hétnél tovább nem maradhatunk egy helyben... Mert csak így tudjuk megcsinálni, hogy ne legyen semmi közünk, semmi mélyebb kapcsolatunk azzal a hellyel, ahol éppen táncolunk...

ÉVA: Mit is mondtál? Még egy évig kell ezt csinálnunk, hogy a tartozásainkat visszafizessük...

(A noteszban feljegyzéseket készít.)

JUDIT: Még egy évig, de addig is, be kell osztani a pénzt...

ÉVA: Éppen most adom össze: a műgyémánt harminc dollárba került, a macskakosztümhöz az anyag huszonöt dollár, a lemezekért kétszáz dollárt fizettem... aztán kellett egy csizma háromszázért... neked egy cipő... az még olcsó is volt...

JUDIT: Igazad van, tényleg Floridába kéne menni, vagy Kaliforniába... Ott már tíz perc programért kapnánk ugyanannyit, mint itt, a világ végén. Nyolc hónap alatt összesen hat programot tudtunk összeállítani. Egy profinak legalább húsz program kell. Húsz programot, ha álmából felkeltik, akkor is tudnia kell... Mi még ezt a hatot sem tudjuk elég jól...

ÉVA: Az ügynök elégedett volt minden alkalommal...

ÉVA: Meg az a fickó is, a félszemű polgármester fia, elégedett volt. Másképpen nem hívtat volna meg reggelit felszolgálni... És számíthatunk majd az újabb meghívásokra is.

JUDIT: Egy villásreggeli felszolgálása fürdőruhában háromszáz dollár...

ÉVA: Kémi fogom majd az ügynököt, hogy emelje meg ezt is...

(Lassan elteszi a noteszét a retiküljébe, majd az egyik bőröndből egy varrógépet emel ki, ruhaanyagok közt matat, majd varrni kezd.)

JUDIT: (Az egyik bőröndből kikandikáló fényes anyagra mutat.)

Azt mennyiért vetted?

ÉVA: Először húszra tartotta a nyavalyás, de amikor rájött, hogy mire kell, mert sunyin, csak úgy mellékesen megkérdezte, hisz biztosra vette, hogy mindenképpen megveszem, felemelte tíz dollárral...

JUDIT: És te hagyta, hogy becsapjanak? S te akarsz magadnak saját alkotmányt... Egy nyavalyás anyagot nem tudsz megvenni...

ÉVA: Nem állhatok le vele alkudozni...

JUDIT: De igen... Ha azt akarod, hogy spóroljunk is valamit, hogy vigyük valamire...! Élhetetlen vagy...! Megegyeztünk, hogy minden közös, a kiadás, a bevétel, a pénz, a ruha, a munka, a sok gönc, a kosztümök, a maskara...! Minden! Vidd vissza a boltba az anyagot, és vedd meg eredeti árában...! (A fényes anyagot Évához vágja.)

És vedd tudomásul, unalmas már állandóan veled lenni... Nem tudunk már semmi újat nyújtani egymásnak. Ha felébredek, az ágyban ott vagy mellettem, ha felkelek, az első szag, az első hang, az első mozdulat a világból, te vagy... Mindenütt beléd ütökzöm... Friss élményeket akartam a világból, minél több embert megismerni, tanulni, s helyette itt vagy te...

ÉVA: (nyugodtan) Keressünk egy másik ügynököt...? Te maradj itt a víz-esésnél, én elmehetek akár a Csendes-Oceán partjára is... Ott is vannak hotelek, éttermek, kocsmák. Abban is megegyeztünk, ha már nagyon fogjuk unni egymást, elválunk... De tudom én, hogy mit akarsz te... (nevet) Ám az nem sikerülhet. Egyelőre. Nem beszélsz róla, de tudom, mit forgatsz a fejben... Földet akarsz venni a Bahamákon. Fantasztikus, mint a mesében: föld a Bahamákon, mondjuk öt hold, középuitt egy nagy ház, fehér, a legfelső emeleten úszómedence... S kihozhatnád nagyapádat Magyarországról, ő vezetné a gazdaságot, mert valamikor még a régi szép időkben harminc holdja volt, s azon gazdálkodott... Ne tagadd: ezt meg is írtad a nagyapádnak. (Szigorú is, kíméletlen is.)

A dolgok jelenlegi állása alapján mi ketten csak kurvának mehetnénk a Bahamákra. Ültetvények? Ház úszómedencével...

JUDIT: Hagyjuk abba... (Az ablakhoz meg, kinyitja. Újra a vízesés robajlása zúdul be a szobába.)

Innen csak pár lépés a Niagara... Meg kellene néznünk...

ÉVA: Egy szót sem értek...

JUDIT: (Bezárja az ablakot.)

Fázom... Mindenünnnek hideg jön. Pedig azt hallottam, hogy itt húz el nem messze a meleg Golf áram...

ÉVA: (gúnyosan) Biztosan kikerüli a hotelt...

(Újra a varrógépen matat.)

JUDIT: (sokára) Sajnálom... Nincs semmi a mi életünkben, amit legalább ötször ne beszéltünk volna már meg...

ÉVA: De igen... Például az új programunk... Az új programunk latin-amerikai zenére...

JUDIT: Jó, te tudsz spanyolul is...

ÉVA: Igen... Aztán jó lenne minél előbb bejutni egy exkluzív latin-amerikai klubba. Mostanában erre vágyom.

JUDIT: Én nem tudok spanyolul, nem ismerem a spanyol kultúrát.

ÉVA: De az ötlet nagyon jó...

JUDIT: Nagyon jó, csak éppen Kanadában nincs latin-amerikai klub... Mondjuk Kaliforniában...

ÉVA: Aztán van még itt egy másik dolog is... az a kis alacsony férfi, az az egyenruhás, aki hónapok óta mindig megjelenik itt, ahol fellépünk.

JUDIT: Az a vasutas, vagy tűzoltó... efféle... Én sem ismerem jobban, mint te...

ÉVA: Miattad utazgat utánunk... Észrevettem, hogy valamit titkol. Állandóan zavarban van.

JUDIT: Kapkodja a fejét. Hunyorog. És nyalja a száját... Annyira szabálytalan a teste, mintha nem is ezen a földön tervezték volna meg a méreteit... Mégis szeretek vele együtt lenni. Talán mert túlságosan is együgyű... Nem kételkedik. Ha azt mondanánk neki, Isten kizárólag csak azzal törődik, hogy az emigráns magyarok jól érezzék magukat Kanadában, Kaliforniában vagy akár Venezuelában, még azt is elhinné.

ÉVA: Mégsem ismerjük jól. Nemsokára meglátogat bennünket... Mindenről kikérdezzük...

JUDIT: Jól fogunk szórakozni...

ÉVA: Sarokba szorítom majd a kérdéseimmel...

JUDIT: Alig várom már, hogy találkozzunk vele... Nemcsak azért, mert ő is legalább olyan jól tud magyarul, mint mi... A mi kettőnk intim nyelvét kiválóan megérti...

ÉVA: Valószínűleg azért, mert nemrég jött Kanadába...

(A hatalmas csörgőóra berregni kezd. Mind a két nő egyszerre ugrik fel, rohan körbe a szobán, gyorsan eltűnnek a szekrényajtó mögött, vetkőznek-öltözködnek, repülnek-csapódnak a blúzok, a szoknyák az ágyra, a szekrényajtóra, a bőröndökre. Aztán Judit a csörgőóra alatt megáll.)

JUDIT: Siet az óra... Még van tíz perc. Több mint tíz percünk van még.

ÉVA: (Előjön a szekrényajtóból)

Felszólunk majd, ha mennünk kell... A fellépés előtt öt perccel telefonálni kell a bárból... Akkor is ráérek felvenni a kosztümömet...

(Most mind a kettőjükön tréningruha-féle feszül.)

(A beállt csendet kopogás szakítja meg. Mind a ketten meredten nézik az ajtót. Lassan kinyílik, s egy megállapíthatatlan korú nő lép be a szobába.)

LÓNYAYNÉ: Ahh, kedveseim... Úgy néztek rám, mintha sosem találkoztunk volna. Csak nem tagadjátok le, hogy ismertek? Volt idő, amikor mindennap találkoztunk. Igen, (Judithoz fordul) te hoztad nekem a habos kávé, meg a kakaólikőrt. A kávéházban. Kedeseim...

(Dermedten állnak az asszony előtt.)

Ha az emlékezetem nem csal, mert ebben a korban már ezen sem lehetne csodálkozni, akkoriban csak magyar dolgozott a Szingapur kávéházban... Azért is szerettem oda járni... Olyan magyar levegője volt, mintha valahol az Andrassy úton ittam volna a kávé... De ma már mindez a múlté. A felszolgálók közül alig beszélnek magyarul...

JUDIT: Akkoriban, amikor...

LÓNYAYNÉ: Mondjad csak, hogy Aliz néni...

JUDIT: Akkoriban Aliz nénit mindenki ismerte. Torontó leghíresebb galériája Aliz néni tulajdona volt... Emlékezem már.

LÓNYAYNÉ: S arra is emlékezhetsz, hogy akkoriban barátok voltunk.

JUDIT: Lehetséges... Annyian megfordultak ott.

(Elhülve nézi, ahogyan az idős nő alaposan szemügyre veszi a szobát, a szétdobált ruhákat, némelyiket meg is fogja, s úgy vizsgálgatja.)

LÓNYAYNÉ: Nem értem. Minek tulajdonítsam ezt a fagyos fogadtatást.

Nem azért jöttem el a Niagara-vízeséshez, hogy betörjek két magyar lány szobájába... Két magyar művésznő szobájába... Rosszul mondom? Hogyan mondjam? Két magyar híresség szobájába? Így jobb? Segítsetek már, hogyan fogalmazzak? Olyan ez a magyar nyelv, hogy sokszor a legrafináltabb dolgot is egyszerűen ki lehet fejezni, sokszor meg csak annyit kellene világossá tenni, hogy mennyi kétszer kettő, s képtelen vagyok rá. Gondolom azért, mert öregszem.

ÉVA: Nincs semmi baj, csak éppen most rendezkedünk be a szobában, még a sok holmit el sem raktuk...

LÓNYAYNÉ: Aha. Neked, kedveském, (Évának) egy üzenetet kell átadnom. A barátod, a Görög, visszaúszott Kanadába. Már másodszor. Ezt beszéli mindenki. Nemsokára meglátogat ő is... ahogyan most én. Csakhogy én gyorsabb voltam.

ÉVA: A Görög visszajött Szalonikiből...? Ez nem lehet igaz. (Nem is hiszi el.) Soha nem volt egy dollárnál több pénze.

LÓNYAYNÉ: Nem jött. Úszott... A kanadai partoknál, de az is lehet, hogy Amerikában. Ezt nem tudom pontosan. Az ember már a földrészeket, vagyis az országokat is összekeveri... Megszökött a hajóról, és kiúszott a partra. És hamarosan tiszteletét teszi.

JUDIT: Mennyi látogató...

LÓNYAYNÉ: Én úgy mondanám, mennyi vendég...

JUDIT: És Aliz néni honnan tudta, hogy mi éppen itt leszünk...

LÓNYAYNÉ: (csak úgy mellékesen közli)

Véletlenül tudtam meg. S mivel időközben, amíg Veneziában jártam...

ÉVA: Magyarul Velencében...

LÓNYAYNÉ: Nekem már Venezia - szóval, amíg Veneziában jártam, kiderült, hogy a galériámmal van egy kis baj... Hiába vettem Veneziában szép képeket, például legutóbb egy Canalettot, állítólag eredeti, egy méterszer egy méteres, a kerete is csodálatos, legalább ötvenezer dollárt ér, szakértők szerint többet is, de kénytelen voltam fillérekért - ahogyan szeretett hazámban

mondanak - megválni tőle. És most sem Canaletto, sem barokk keret, semmi...
A galériám viszont megmaradt. Erről kellene beszélgetnünk.

JUDIT: Én nem értek a festészethez. Igaz, egy évig tanultam rajzolni, de a tanárom azt mondta, hogy én vagyok a hárommilliomodik dilettáns Kanadában.

ÉVA: Ilyen hirtelen semmiképpen sem tudnánk szakmát váltani. Most művésznők vagyunk, holnap meg képkereskedők... habár annyi mindent hall az ember.

LÓNYAYNÉ: Nem is kellene szakmát váltani. A galériát átalakítanánk, éttermet nyitnék, s ti ott lépnétek fel.

JUDIT: Mennyi pénze van? Tőkéje...? És mi az, hogy fellépnénk?

LÓNYAYNÉ: Mindenféle tervem van...

JUDIT: Tehát egy fületlen gombja sincs...

LÓNYAYNÉ: Rengeteg pénzt küldtem haza. Rendbe kellett hozatnom ősemim sírboltját.

ÉVA: És most bennünk nagyobb fantáziát lát, mint Canaletto... Canaletto, Canaletto. Nézzünk csak szembe a dolgokkal. Sem Veneziából, sem Canalettóból egy szó sem igaz... Aliz néni akkor járt Veneziában, amikor én a Bahamákon.

LÓNYAYNÉ: (teljesen felháborodva) Dehát a nászutam, amikor tekintetes Lónyay Alfréd, Bereg vármegye első embere feleségül vett... És azóta is... A galériával sok dolgom volt. Kiállításokat rendeztem. Bemutattam az ifjú tehetségeket. A legkülönfélébb irányzatokat, de a klasszikusokról sem feledkeztem meg...

(A két nő - joggal - egyetlen szavát sem hiszi.)

S jómagam nemcsak Veneziában, de Rómában is vásárolgattam... Az olasz kapcsolataim ma is élnek...

JUDIT: (közbeszól) És azt akarja, hogy a galériájában lépjünk fel...

LÓNYAYNÉ: Például az a program, amit a Semirámis hotelben mutattatok be. Indulásnak nálunk is jó lenne.

(A két nő nevet.)

A mi feladatunk lesz megtanítani ezeket a kanadaiakat az élet élvezetére... Hogy esténként ne bújjanak papucsba, s bámulják bambán a tévét vagy a szerencsétlen feleségüket, s közben vedeljék a sört meg a viszkít...

JUDIT: Ezek az emberek nemcsak a szájukat zárják össze, s képtelenek feloldódni, de ezeknek a seggük is szorosabb, mint az európaiaknak... Némelyik kanadai olyan magányos, hogy kiver tőle a hideg... Olyan változatos az életük, mintha mindig beszorulva élnének egy odvas fába.

ÉVA: Ez érdekes jellemzés, ezt még nem hallottam...

JUDIT: Élt egyszer egy ember Magyarországon, aki, mert üldözték és menekülnie kellett, felmászott egy fára, megcsúszott, s nem vette észre, hogy lyukas belül a fa, belül korhadt volt... Menekült volna már szegény, de nem tudott, a fa fogta, magához bilincselte... Éhen is halt, meg is fulladt.

ÉVA: És ki volt ez az ember?

JUDIT: A múlt században, amikor volt az a forradalom, az én egyik

Ősöm. Egy huszárcapitány Kolozsvárról... Érdekes, nem? Ez most jutott eszembe. Így halt meg az én egyik ősöm... még Magyarországon.

ÉVA: Kolozsvár ma már nem Magyarországon...

JUDIT: Az én térképemen még az... Amikor apámék ott éltek, Magyarország volt. Én nem tehetek róla, hgy egyesek átmaszatozták a térképet.

LÓNYAYNÉ: Ez bizony már így van... Nekem is van egy térképem, már engedelmet, a fürdőszobaaajtón kifüggesztve, azon Kolozsvár Magyarország második legnagyobb városa... De ebből nem élünk meg... A tervekről beszéljünk...

ÉVA: Mi a magunk útját járjuk...

JUDIT: Nem tudunk egy helyben megmaradni... Megunnák...

ÉVA: Csak az üzlet látni kárát...

JUDIT: Térjen vissza Canalettóhoz...

ÉVA: (szarkazmussal) Sajnálna a veneziai meg a római utazásait. Minden kapcsolata megszakadna a képzőművészettel...

ÉVA: Mi nem tudunk megtanítani senkit az élet élvezetére. Ezek még annak sem tudnak örülni, hogy jóllaktak, hogy megittak egy kávé, hogy milyen szép lehet egy nő, ha átmegy előttük az úton... Nulláról kezdhethetünk a tanításukat.

JUDIT: Ki kellene adnunk egy ábécét az élet szépségeiről...

ÉVA: Egy kanadainak nincs karaktere...

LÓNYAYNÉ: (nevet) És egy magyarnak van? Nézzük csak meg először magunkat. Karakter? Egyéniség? Jellem? Az én gyerekkoromban az volt a legnagyobb dícséret, ha azt mondták valakire: jellemes ember. Jellemes ember... Amiképpen kipusztultak a dinoszauroszok... vagy hogy a fenébe mondják, ezek a nagytestű ősi állatok...

(Újra csörögni kezd az óra. Mind a két nő odaugrik, ránevetnek, majd megfordulnak és várnak, hogy mi lesz; miért hallgat Lónyayné, mit akar.)

LÓNYAYNÉ: Mi a baj? Csak nyugodtan készüljete... Miattam el ne késsetek. Művészek vagytok, vagy mi a fene...

ÉVA: Szeretnék, ha magunkra hagyna...

LÓNYAYNÉ: Leülök majd ide oldalra... Ne vegyétek ezt úgy, hogy lelepleztek benneteket. Én nem élek vissza semmivel. Diszkrét voltam világeletemben. Diszkrét hely lesz a galériám is, ahol a bevételt elosztjuk majd egymás között. És senki sem fog megtudni semmit. Sem a rokonság, sem az ismerősök. Azért mondtam el, hogy lássunk tisztán... Miért jöttem, mit akarok... Milyen lehetőséget kínálok.

(Közben egészen előre jön a színpad szélére, széket húz maga mellett, majd leül rá. A két nő öltözni-vetkőzni kezd. Lónyayné nem figyel rájuk, mert belép és megáll mellette az az egyenruhás ember, akiről a két táncosnő beszélt. Ami feltűnő rajta: a rosszul szabott öltönye. Mert öltönyt hord, olyan egyenruha-félét. Leginkább a halottszállítókra emlékeztető sötét egyenruhát.)

LÓNYAYNÉ: Hát megjött, kedves István.

ISTVÁN: Rossz híreim vannak... (A férfi is egészen a színpad szélén - közel a közönséghez - áll meg.)

LÓNYAYNÉ: Mi tud mondani a családi sírboltunk rendbehozataláról?

Megkapta a pénzt? Minden lehetősége megvolt. Intézkedhetett otthon... Miről tud beszámolni? Széthordták a kriptát...? Ennyit tudtam én is, egy régi emberem megírta. Nem, kedves István...

ISTVÁN: Nagyságos asszonyom, a hír velük kapcsolatos...

(A két nő felé mutat.) Mondhatnám, egészen friss...

LÓNYAYNÉ: Halljam... (sürgeti)

ISTVÁN: Nagyságos asszonyom, a szemüvegesnek az édesapját ismerte.

(Juditra figyel.) Bizonyosan tudja, mennyire szeretett sakkozni. Amatőr volt.

Fodrászokkal, pincérekkel, úszómesterekkel, masszőrökkel... kereskedőkkel...

LÓNYAYNÉ: Mondja már...

ISTVÁN: Ezekkel sakkozott.

LÓNYAYNÉ: Valamivel neki is el kellett töltenie az időt...

ISTVÁN: Csakhogy két napja, éppen sakkozás körben, leborította az asztalról a figurákat. Rázuhant az asztalra (most lakonikus). És fennakadt a szeme. Élt hetvenhárom évet. Kanadában ez megfelel a nagy átlagnak. Az őskanadaiak sem élnek tovább. Egy bevándorló éppenséggel élhetne tovább is, már a szabadság miatt, ami itt mégis nagyobb, mint mifelénk volt...

LÓNYAYNÉ: Miféle szabaságról beszélés?! (felcsattan)

Hagyja most a szabaságot. De neki, annak a szemüvegesnek egyelőre egy szót sem... Nem tudhatja meg. Ma éjszaka még nem.

ISTVÁN: Dehát előbb-utóbb...

LÓNYAYNÉ: Nem!

(Közben a két nő már átöltözött, megszólalt a telefon is, a bárból szóltak hamarosan indulhatnak, nemsokára ők következnek. A pillanatnyi csendben egy farmeros lány lép be. Kissé molett, mögötte bejön a fiúja is, a lány a haját igazgatja, most fejezte be a fellépését, rágógumit rág. Szótlatlanul bámulják Lónyaynét, a két lányt, Istvánt.)

LÓNYAYNÉ: Te nadrágban lépsz fel?

(A farmeros lány nem válaszol, egykedvűen vár, a fiúja is, nincs kedve beszélgetni. Közben Éva közelebb jön.)

ÉVA: Nagy a drágaság. Egy nadrág egy évig is eltarthat... Ez a kosztüm kétszáz dollárba került...

(Estélyiben várakozik már, erről beszél. Az estélyi persze feltűnő, csillogó színek, fantasztikus gallérral, s a kosztümhöz egyáltalán nem illő sapkával. A sapka akár egy bohócé is lehetne. Hasonlóan öltözött fel Judit is.)

A kosztüm kétszáz dollár, de sapka nélkül... Azt már mi csináltuk. És olyan anyagokat árulnak a kereskedők, hogy csak három hónapig tart ki...

ÜGYNÖK: Felléphetsz egy szál farmerben is...

(Az ügynök szinte észrevétlenül lépett be. Halálosan fáradt, levert. Azonnal le is ül a földre.)

JUDIT: (messziről) Azt már nem... A ruháinkat mi varrjuk, s mondtuk már magának, hogy profik szeretnénk lenni... Még mi a kívánsága?

ÜGYNÖK: Három percünk van... Nincs kívánságom.

ÉVA: Nem tetszik magának a maszkunk, a kosztümünk... Azt szeretnénk, ha

felfigyelnének ránk, ha tudnának róla egész Kanadában, hogy a legjobbak vagyunk...

ÜGYNÖK: Természetesen. (Gondolatban egyáltalán nem itt jár.) Hanem a holnapi programot még nem tisztáztuk... (kis füzetet és tollat vesz elő)
Reggel kilenckor megint egy szabadtéri villásreggeli...

JUDIT: Hatszáz dollárért, fürdőruhában.

ÜGYNÖK: Igen, kérem, fel kell szolgálni a reggelit...

(Közömbösen, unalommal ismételve.) Holnap délután három program, háromszor tizenöt perc, közte egy-egy óra pihenő. Este egy program...

JUDIT: Egy hétig maradunk...

ÉVA: Olvasom az újságot, az apróhirdetéseket... Művésznőkre szükség van egész Kanadában.

ÜGYNÖK: Igen, és? (Ez talán érdekli egy kissé.)

ÉVA: A gázsíróról van szó...

ÜGYNÖK: Ezen a héten még nem tudom felemelni. Ámbár a tulajdonosnak vagy egy ajánlata... Az étteremtulajdonos...

JUDIT: A szokásos ajánlat?

ÜGYNÖK: Az. (unja)

ÉVA: Nekem nem tetszik, a társamnak sem tetszik... Tiszta szőr a karja, a lába. Az ajánlatot visszautasítjuk.

ÜGYNÖK: Ha csak a szőrzettel...

JUDIT: Ruhástól kellene bedobni a fürdőkádba, annyira mocskos. A tulajdonossal tovább nem foglalkozom. Amíg itt leszünk, a programokért a pénzt előre kérjük.

ÜGYNÖK: A szokásos módon. Ma este megkapják.

ÉVA: És egy televíziót is kérünk a szobánkba...

ÜGYNÖK: De kérem, ha kinyitják az ablakot, a Niagarát látják. Kérem.

Pompás látvány, nincs az a színes televízió, ami versenyezhetne vele.

ÉVA: Majd gyönyörködünk a vízesésben is, ha eljön az ideje. A természet szépségeit mi is méltányoljuk ám... (gúnyos) Szerződésileg kötöttük ki, hogy mindig kapunk televíziót. Annak itt a helye...

ÜGYNÖK: Megkapják. (unottan)

(Judit közben már a kis magnóján a saját számaira táncol, lépeget, próbál. A kis alacsony ember egészen közel áll hozzá, mondana neki valamit, de aztán gyorsan meggondolja magát.)

JUDIT: Olyan a ruhája, mint egy halotyszállítóé... Csak nem... Csak nem azért jött Kanadába, hogy egy temetkezési vállalatnál dolgozzon...?

ISTVÁN: Még mindig jobb, kérem alássan, mintha kábítószeren élnék...

JUDIT: Mit gondol, mi füvesek vagyunk?

ISTVÁN: Azt nem tudhatom, kérem...

JUDIT: Ha még egyszer felkeres minket, nehogy ebben a borzasztó fekete öltönyben... Félek magától, István. (Ezt azért nem kell neki elhinni.) Általában azokat az embereket szeretem, akik világos öltönyökben járnak, elegáns, jól szabott zakókban, lehetőleg világosszürkében, s ha megjelennek, árasztják a

jókedvet maguk körül... Olyasmit érez az ember, hogy lám-lám mennyi öröm és jókedv vár még rá is, hiszen mások is állandóan abban élnek...

ISTVÁN: Persze, természetesen...

JUDIT: Maga nem tud ilyen lenni... Ha magára nézek, csak sajnálni tudom. Fantázia nélküli öltönyben siralmas élet...

ISTVÁN: Ez igen sajnálatos...

JUDIT: Úgy kell tekinteni az életet, mint egy műtárgyat. Egy gyönyörű festményt... Ízlelgetni a színeket, külön-külön bámulni a szimmetriát. Lépekről lépésre érteni meg a kompozíciót. És minden nap mást venni észre: a mellékalakokat a képek szélén, tudja, eszembe jutott egy németalföldi festő, a nevét már nem tudom, de szinte tüzel a képén a barna sok-sok árnyalata... az emberek mennek valahová, egy folyópart fonja körül az emberek világát... szépséges nyugalom mindenütt... de miért is jutott ez eszembe?

ISTVÁN: Gondolom ez a kép az ágyánál, a feje fölött...

JUDIT: Dehogyan... Valaha láttam egy kiállításon. Torontóban...

ISTVÁN: Az más. Azt hittem, ezzel ébredt gyerekkorában...

JUDIT: Nem, az aradi tizenhárommal... Az apám magával hozta Magyarországról a képet. A tizenhárom aradi vértanú ott áll a bitófa alatt. Őket az osztrákok ölték meg, 1849-ben...

ISTVÁN: Ezt én is tanultam...

JUDIT: Rajta volt a magyar zászló...

ISTVÁN: Nem volt könnyű élet az sem, azokban a régi időkben...

JUDIT: Azt mondja?

ISTVÁN: Azt is mondanám, igen...

JUDIT: Arra kényszerít, hogy egyetértsek magával... Felettébb kínos...

ISTVÁN: Mit kellett volna mondanom, hogy ne értsünk egyet? Ha Juditkának úgy kellemesebb és kényelmesebb, véleményemet megváltoztathatom...

JUDIT: Most már ne, majd legközelebb...

ISTVÁN: Mi sem könnyebb, mint a magyar történelemről egy kis vitát indítani... Sehol a világon nem beszélnek annyit a történelemről, mint a magyarok, de sehol nincs akkora sötétség a fejekben, mint Magyarországon, meg itt az emigrációban...

JUDIT: No nézd csak a kis emberkét...

ISTVÁN: Kíváncsisága hálára kötelez...

JUDIT: Most ne hálálkodjon. Egy percen belül megszólal a telefon, mennem kell, vár a színpad...

(A zene lassan felerősödik, elsötétül a színpad, mikrofonhang közli, hogy nemsokára fel kell lépni, indulni kell, még egy perc és kezdődik a táncosok produkciója. Ami ezután látható, valójában egy montázs. Először Éva, majd Judit lép fel. Éva szárik tömkelegét tekerte magára, hindu zenére táncol. A szárik röpdösnek az erős fényben, lassan ledobál magáról minden ruhát, már csak egy parányi tangában táncol, egyre gyorsabb és gyorsabb ritmusok kez-

dődnek, elsötétül a színpad, és Judit jelenik meg az erős fényben. Macskát imitáló kosztümben lép fel, igazi diszkó zenére táncol. A dallamok ismert világlágerek, néhány néző a színpadra könyököl, és úgy bámulja a produkciót, aztán lelkesen tapsol. Majd a farmeros lány jelenik meg. Neki nincs maszkja, kosztümje, nadrágos vonaglása a tánc karikatúrája, amit csinál, azt rettenetes erőfeszítéssel teszi. Először egyhelyben állva mozgatja a fenekét, rángatja, ringatja a mellét, aztán - kétségtelenül igen körülményesen leszedi magáról a blúzt, de csak nem mozdul, a zenéje egyhangú, ő csak egy pontra néz, közben azért a fiúja odasúgja neki, már csak két perc, bírd ki, már csak egy perc, a lány közben lefekszik a színpadra, vonaglik párat, végül nagynehezen lecibálja magáról a farmerját. A nézők már fütyülnek, a lányt ez egyáltalán nem zavarja. A farmer már a térdénél, néhány néző tovább biztatja. A többség szeretné, ha abbahagyná a produkciót, egy türelmetlen néző sörsüveget dob a színpadra. A lányról folyik a víz, a farmertől megszabadult, közben letelt az ideje is, a színpad elsötétül. Éva következik újra, de most már nagyobb hangzavarban kell elkezdenie a táncot, Éván hagyományos kosztüm feszül. A lány int, a zene leáll. A színpadra könyöklők között egy rendőrt vesz észre, leguggol előtte.)

ÉVA: Mi újság, szépfiú. Szép rendőr...? Ahelyett, hogy rendet csinálnál, te is vihogsz? Bezzeg, ha itt lenne a feleséged... És látná. Egész éjjel térdelhetnél előtte, hogy kiengeszteld anyukát... (gúnyos) Különben mit csinálsz ma este? No, nem kell megijedni, szépfiú... Ki a varrónőd, hogy ilyen szép öltönyöd van? melyik szalonban csináltattad? A táncosnőket jöttél meg nézni, azért csípted így ki magad. Egyenruha... Ez igen...

(Közben ledobja a harisnyáját, s amíg a rendőrrel beszélget, valaki ellopja.)

ÉVA: (felsikít) Valaki ellopta a harisnyámat...

EGY HANG: Dobd le a piros bugyogódat is, azt is ellopjuk...

ÉVA: Kérem, adják vissza a harisnyámat... Adja vissza! (Körbejár a színpadon.) Ki vitte el? Kinek kell egy kilenc dolláros harisnya?

(A közönség egyre jobban röhög.)

Maga vitte el... (Egy alakra mutat.)

EGY HANG: Ha megcsókolsz, azonnal visszaadom...

(Éva lelép a színpadról, a hang irányába indul, s úgy próbálja visszaszerezni a harisnyáját, de a férfi csak tartja a levegőben, játszadozik, nem adja vissza. Éva elkapja a férfi csuklóját, megrántja. A férfi ellöki magától, majd egy rendező ugrik oda, Évát visszavezeti a színpadra, de közben fellép a színpadra Zoltán, Éva testvére, és Görög, Éva régi szerelme. A harisnyás férfi felé közelednek, de a rendezők őket is lefognak. A nagy felfordulásban elsötétül a színpad, a függöny legördül.)

(Mutatvány egy készülő drámából.)